

POSTOPEK UGOTAVLJANJA KRŠITEV PRAVNEGA REDA EVROPSKE UNIJE

1. SPLOŠNO

V skladu s 17. členom Pogodbe o Evropski uniji (v nadaljnjem besedilu: PEU) Komisija skrbi za uporabo Pogodb in ukrepov, ki jih institucije sprejmejo na njuni podlagi, ter skrbi za uporabo prava Unije pod nadzorom Sodišča Evropske unije.

258. člen Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU) Komisiji omogoča, da lahko ukrepa zoper države članice, ki ne izpolnjujejo obveznosti, določene v Pogodbah. Komisija je z namenom vzpostavitve nadzora nad uporabo prava Unije vzpostavila postopek, ki hkrati učinkovito pospešuje sodelovanje med državami članicami in Komisijo ter tako zmanjšuje pripad zadev na Sodišču Evropske unije, tj. postopek ugotavljanja kršitev pravnega reda EU.

2. PREDHODNI (NEFORMALNI) POSTOPEK (t. i. EU Pilot)

Komisija lahko, če v konkretnem primeru presodi, da je to koristno, pred uvedbo formalnega postopka začne postopek znotraj mehanizma, imenovanega EU pilot, kjer zbira informacije o pravnem in dejanskem stanju določene zadeve. V tej fazi o sami kršitvi prava EU še ni prepričana. Gre za neformalno fazo postopka, ki jo Komisija lahko sproži na lastno pobudo, lahko pa se odzove na pritožbe fizičnih in pravnih oseb. Če se zadeva odpre znotraj EU pilota, Komisija pristojni resorni organ v državi članici pozove, naj na njene navedbe odgovori v danem roku. Če Komisija na podlagi pojasnil države članice ugotovi, da kršitev ne obstaja, oziroma če država članica kršitev odpravi v primernem roku, postopek v EU pilotu zaključi. V nasprotnem primeru nadaljuje formalni postopek ugotavljanja kršitev prava EU v skladu z 258. členom PDEU.

Predhodni postopek se ne opravi za kršitve iz razloga neprenosa ali nepravočasnega prenosa in notifikacije direktiv v pravni red države članice. V teh primerih Komisija avtomatično vsaka dva meseca izda uradni opomin za direktive, ki jim je potekel rok za prenos, države članice pa niso sporočile ukrepov za prenos direktiv v svoj pravni red.

3. URADNI POSTOPEK

3.1. Predsodni postopek

V primeru, da v predhodnem (neformalnem) postopku država članica in Komisija ne najdeta skupne rešitve, Komisija pa še nadalje meni, da država članica ni izpolnila neke obveznosti iz Pogodb, Komisija izda uradni opomin (t. i. *letter of formal notice*) v skladu z 258. členom PDEU.

Komisija pošlje uradni opomin, naslovljen na državo članico, prek Stalnega predstavništva, in da državi članici možnost, da praviloma v dveh mesecih od prejema uradnega opomina predloži pripombe na navedbe v uradnem opominu.

Država članica ima po prejemu uradnega opomina tri možnosti:

- priznanje kršitve: država članica lahko v odgovoru potrdi navedbe Komisije, pri čemer je priporočljivo, da hkrati obrazloži, zakaj je do kršitve prišlo, in tudi navede, ali je že sprejela morebitne ukrepe za odpravo te kršitve;

- oporekanje kršitvi: država članica ima možnost, da navedbam Komisije oporeka in izrazi svoje stališče, zlasti, zakaj meni, da ne gre za kršitev; v takih primerih lahko Komisija skliče sestanek ali opravi dodatne poizvedbe;
- molk države članice: to je pravzaprav najslabša možnost, ki jo država članica lahko izbere, ker molk vodi neposredno k naslednjemu koraku Komisije, to je k obrazloženemu mnenju.

Če se država članica odloči, da bo na uradni opomin odgovorila, mora odgovor v roku poslati na Generalni sekretariat Komisije. V tej fazi ima država članica največje možnosti za preprečitev nadaljevanja postopka in tudi največ časa, da stori vse potrebno, da se izogne predložitvi zadeve Sodišču Evropske unije. Za državo članico je izjemno pomembno, da kršitev politično in pravno analizira ter vzdržuje stalne stike s Komisijo. Če država članica v zvezi z uradnim opominom navede upravičene razloge oziroma izkaže interes za čimprejšnjo odpravo kršitev, Komisija praviloma odloži nadaljevanje postopka zoper državo članico in ji določi dodaten rok za odpravo kršitev ali pa drugo fazo postopka (obrazloženo mnenje) sproži šele po celoviti presoji stanja na določenem področju oziroma po izteku roka, ki ga je država članica v odgovoru na uradni opomin navedla kot relevantnega za uskladitev nacionalnega pravnega reda s pravnim redom EU.

Če Komisija že v fazi uradnega opomina ugotovi, da odgovor države članice bodisi ni zadovoljiv bodisi da država članica ne kaže interesa za odpravo kršitve ali celo navede, da bo kršitev odpravila v roku, ki je za Komisijo nesprejemljiv, sledi druga faza postopka.

Drugo fazo predstavlja obrazloženo mnenje (t. i. *reasoned opinion*), s katerim Komisija državo članico pozove, naj praviloma v dveh mesecih od prejema obrazloženega mnenja sprejme ukrepe za uskladitev z obrazloženim mnenjem, tj. ukrepe za odpravo kršitve. Kadar gre za kršitev, ki se nanaša na nezagotovitev prenosa oziroma nepravčasen prenos in notifikacijo direktive, sprejete v skladu z zakonodajnim postopkom, v nacionalni pravni red, Komisija državo članico v obrazloženem mnenju tudi opozori na finančne sankcije, ki jih lahko naloži Sodišče Evropske unije v skladu s tretjim odstavkom 260. člena PDEU in ki jih bo Komisija uveljavljala v skladu s Sporočilom Komisije – Izvajanje člena 260(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije (2011/C 12/01).

Če država članica še vedno ne sprejme ustreznih ukrepov za odpravo kršitev, lahko Komisija zadevo predloži Sodišču Evropske unije.

3.2. Sodni postopek

V primeru predložitve zadeve Sodišču Evropske unije to izda ugotovitveno sodbo, s katero se ugotovi obstoj kršitve, če ta obstaja. V primeru nepravčasnega prenosa direktiv, sprejetih po zakonodajnem postopku, pa lahko Sodišče Evropske unije na predlog Komisije že v postopku po 258. členu PDEU v povezavi s tretjim odstavkom 260. člena PDEU državi članici naloži tudi plačilo denarnih kaznih.

3.3. Postopek po razglasitvi sodbe

Po razglasitvi ugotovitvene sodbe Komisija z administrativnim pismom pozove državo članico, naj jo v dveh mesecih po razglasitvi sodbe obvesti o ukrepih, ki jih je sprejela za izvršitev sodbe, in ji istočasno pošlje kopije sprejetih ukrepov.

V primeru, da država članica v primernem roku še vedno ne izvrši sodbe Sodišča Evropske unije, izda Komisija uradni opomin v skladu z drugim odstavkom 260. člena PDEU, s katerim državo članico pozove, naj predloži svoje pripombe v zvezi z zadevo, praviloma v dveh mesecih po prejemu uradnega opomina.

V uradnem opominu Komisija državo članico opozori tudi na denarne kazni, ki jih lahko Sodišče Evropske unije naloži državi članici, ki ni izvršila njegovih sodb.

Komisija lahko po tem, ko preuči te pripombe oziroma če država članica še vedno ni izvršila sodbe, v skladu z drugim odstavkom 260. člena PDEU, vloži tožbo.

4. DENARNE KAZNI

Če Sodišče Evropske unije ugotovi, da država članica krši pravo EU, tj. da ni izvršila njegovih sodb oziroma ni pravočasno prenesla direktive v svoj pravni red, ji lahko v skladu z 260. členom PDEU naloži plačilo denarne kazni (pavšalni znesek in/ali dnevno denarno kazen).

Prikaz izračuna zneska dnevne denarne kazni

Dnevna denarna kazen <i>(penalty payment)</i>	=	enotna pavšalna osnova	X	koeficient resnosti kršitve	X	koeficient trajanja kršitve	X	faktor, ki upošteva plačilno zmožnost države članice
za vsak dan od razglasitve sodbe do odprave kršitve		vsako leto se posodobi in je enaka za vse države članice		določi se v razponu od 1 do 20		relevantno je obdobje od prvega dneva po izteku roka za prenos direktive do dneva, ko je Komisija sprejela odločitev, da zadevo predloži Sodišču EU (datum napovedi tožbe in ne datum vložitve tožbe).		
		* za leto 2019 je znašala 3.116 EUR				izračuna se po vrednosti 0,1 na mesec z najnižjo vrednostjo 1 in najvišjo 3 (eno leto pomeni 1,2)		* v letu 2019 je za RS znašal 0,15

Primer zneska dnevne denarne kazni, če je koeficient resnosti kršitve 10 in koeficient trajanja kršitve 1 leto: 5.608,80 EUR

5.608,80	=	3.116	x	10	x	1,2	x	0,15
----------	---	-------	---	----	---	-----	---	------

Prikaz izračuna pavšalnega zneska

Pavšalni znesek (lump sum)	=	enotna pavšalna osnova	X	koeficient resnosti kršitve	X	koeficient trajanja kršitve	X	faktor, ki upošteva plačilno zmožnost države članice
(ne glede na izračun je določena minimalna vrednost)		vsako leto se posodobi in je enaka za vse države članice		določi se v razponu od 1 do 20		relevantno je obdobje od prvega dneva po izteku roka za prenos direktive do dneva izteka kršitve (oziroma do razglasitve sodbe, če kršitev do razglasitve sodbe še ni odpravljena)		
* v letu 2019 je minimalni pavšalni znesek za RS znašal 387.000 EUR		* za leto 2019 je znašala 1.039 EUR				izračuna se na podlagi števila dni v relevantnem obdobju trajanja kršitve		* v letu 2019 je za RS znašal 0,15

Primer pavšalnega zneska, če je koeficient resnosti kršitve 10 in trajanje kršitve 1 leto: 568.852,50 EUR

568.852,50	=	1.039	x	10	x	365	x	0,15
------------	---	-------	---	----	---	-----	---	------